

ועדת שרים לענייני ביטחון לאומי ("הקבינט המדיני - ביטחוני")

הצעה להחלטה

מחליטים, בהתאם להוראת סעיף 6 בחוק הממשלה, התשס"א-2001, לאשר את הרכב ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי (הקבינט המדיני-ביטחוני) ואת סמכויותיה, כפי שיפורטו להלן.

הרכב ועדת השרים:

1. ראש הממשלה – יושב ראש מינוי על פי חוק
2. ראש הממשלה החליפי ושר הביטחון מינוי על פי חוק
3. שר החוץ מינוי על פי חוק
4. שר האוצר מינוי על פי חוק
5. השר לביטחון הפנים מינוי על פי חוק
6. שר המשפטים מינוי על פי חוק
7. השר יולי (יואל) אדלשטין
8. השר זאב אלקין (יכהן לסירוגין כחבר/משקיף ויתחלף עם השר יובל שטייניץ כל שישה חודשים)
9. השר מיכאל ביטון
10. השר יואב גלנט
11. השר אריה מכלוף דרעי
12. השר יועז הנדל
13. השר עמיר פרץ
14. השרה אורית פרקש הכהן
15. השרה מירי רגב
16. השר אלון שוסטר

משקיפים:

- השר צחי הנגבי
- השר אלי כהן
- השר רפי פרץ
- השר יובל שטייניץ (יכהן לסירוגין כחבר/משקיף ויתחלף עם השר זאב אלקין כל שישה חודשים)

מוזמנים קבועים (או נציגים מטעמם):

מזכיר הממשלה ירכז את עבודת המזכירות של ועדת השרים. לשיבות ועדת השרים יוזמנו הגורמים המפורטים להלן:
ראש המטה לביטחון לאומי (להלן - המל"ל).

היועץ המשפטי לממשלה.
המזכיר הצבאי לראש הממשלה.
המזכיר הצבאי לשר הביטחון.
ראש אגף האחראי על דיוני ועדת השרים במל"ל.

סמכויות ועדת השרים:

ועדת השרים תעסוק בנושאים הבאים:

1. ענייני הביטחון הלאומי של מדינת ישראל.
2. (א) בהתאם להוראות סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה, סעיף 6(ב) לחוק הממשלה, התשס"א-2001 וסעיף 1 להחלטת ממשלה מספר 3840 מיום 27.5.2018, לקבל החלטה על מלחמה או על נקיטת פעולה צבאית משמעותית שעלולה להוביל, ברמת הסתברות קרובה לוודאי, למלחמה.
(ב) ועדת השרים תפעיל את סמכותה רק אם מצא ראש הממשלה כי הפעלת הסמכות בידי הקבינט, במקום הממשלה, נדרשת, בנסיבות העניין, בשל טעמים של ביטחון המדינה או יחסי החוץ שלה, לרבות טעמי סודיות הכרוכים בהם.
3. מערכת הביטחון ומדיניותה.
4. יחסי החוץ של מדינת ישראל ומדיניות החוץ שלה.
5. אישור תכניות פיתוח והצטיידות של מערכת הביטחון וגופי המודיעין.
6. כל נושא אחר שראש הממשלה קבע שנסיבותיו מצדיקות שיידון בוועדת שרים זו.

היבטים נוספים:

1. ועדת השרים פועלת מכוח סעיף 6 לחוק הממשלה, התשס"א-2001, ובהתאם לכך החלטת ועדת השרים מחייבת את הממשלה כמו החלטת ממשלה, ואין עליה אפשרות ערעור.
2. הוראות סעיף 35 לחוק יסוד: הממשלה יחולו על כלל דיוני ועדת השרים, לרבות מועד כינוסה, מקום כינוסה, סדר יומה, החלטותיה והמשתתפים בישיבותיה.
3. למען הסר ספק, אין בסמכות ועדת השרים כדי למנוע מן הממשלה לדון בנושא כלשהו, אם החליט על כך ראש הממשלה.
4. עבודת ועדת השרים תרוכז על ידי המטה לביטחון לאומי בתיאום עם מזכירות הממשלה.

מוגש על ידי ראש הממשלה

כ"ה באייר התש"ף
19 במאי 2020

היועצת המשפטית

ירושלים, כ"ד באייר התש"פ
21 במאי, 2020
סימוכין: 8867057297

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי (הקבינט המדיני - ביטחוני).

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

א. ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי (להלן – הקבינט) מוקמת מכוחו של סעיף 6 לחוק הממשלה, התשס"א-2001 (להלן – חוק הממשלה). הסעיף קובע מי יהיו חברי הקבינט ומי יעמוד בראשו, ומוסיף כי הממשלה רשאית, לפי הצעת ראש הממשלה, להוסיף חברים, ובלבד שמספר חברי הקבינט לא יעלה על מחצית מספרם של חברי הממשלה.

ב. בהצעת ההחלטה מוצע לקבוע את הרכב שרי הקבינט, בנוסף לשרים שמכהנים בקבינט מכוח חוק הממשלה, וכן לקבוע משקיפים ומוזמנים קבועים.

ג. חוק הממשלה לא מפרט את סמכויות הקבינט, ומוצע בהצעת ההחלטה לקבוע את סמכויותיו.

ד. לצד זאת, מוצע לקבוע כי השרים זאב אלקין ויובל שטייניץ יכהנו לסירוגין, כל חצי שנה, כחברים בקבינט. תחילה יכהן השר זאב אלקין כחבר בקבינט והשר יובל שטייניץ ישמש כמשקיף, וכעבור חצי שנה יתחלפו.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

1. חוק הממשלה קובע שהממשלה רשאית, לפי הצעת ראש הממשלה, להוסיף חברים לקבינט, ובלבד שמספר חברי הקבינט לא יעלה על מחצית מספרם של חברי הממשלה. בהתאם לכך, והואיל ומכהנים בממשלה 32 שרים, הצעת ההחלטה - המציעה שיכהנו 16 שרים כחברי הקבינט, עומדת בהלימה לחוק הממשלה.

עם זאת, בהצעת ההחלטה מוצע לקבוע כי ארבעה שרים ישמשו כמשקיפים בדיוני הקבינט. בהצעת ההחלטה לא מוצע לקבוע את מעמדו של המשקיף בדיוני הקבינט – כגון האם הוא יכול ליטול חלק פעיל בדיון, ומכאן שמעמדו לא מוסדר באופן ברור מלבד הכלל הבסיסי שלפיו הוא לא יכול להשתתף בהצבעה. קביעה שלפיה ישמשו מספר שרים – ובפרט מספר גדול יחסית של שרים בייחס לכלל חברי הקבינט, כמשקיפים בדיוני הקבינט, עלולה לכאורה להוות עקיפה של הוראות חוק הממשלה בייחס למגבלת השרים אשר ישמשו כחברי קבינט. עם זאת, מכיוון שהשרים שימשו כמשקיפים בדיוני הקבינט לא יהיו בעלי

היועצת המשפטית

זכות הצבעה, מכיוון שהממשלה נוהגת למנות משקיפים לקבינט, ומכיוון שאין מניעה להזמין לדיוני הקבינט כל גורם שראש הממשלה סבור שיש חשיבות בהשתתפותו, אין מניעה משפטית לקבוע כאמור.

2. הקביעה שלפיה חברי קבינט יכהנו לסירוגין, מעלה אף היא קושי משפטי מסוים, הואיל ורציפות כהונה היא גורם משמעותי בביצוע תפקידו של שר החבר בקבינט, ואף רלוונטית לעבודת הקבינט כוועדה. עם זאת, לאור העובדה שנקבעו פרקי זמנים ארוכים יחסית לכהונה לסירוגין (חצי שנה) וכן מכיוון שבפרק הזמן שבו השר לא ישמש כחבר קבינט הוא ישמש כמשקיף בדיוני הקבינט ותשמר רציפות המידע, אין מניעה לאשר את המנגנון האמור.

3. בהחלטת ממשלה מס' 3840 מיום 27.5.2018 בעניין "אצילת סמכות הממשלה לפי סעיף 40(א) לחוק-יסוד: הממשלה לוועדת השרים לענייני ביטחון לאומי ותיקון החלטת ממשלה" (להלן – החלטת ממשלה 3840) הוחלט לאצול את סמכות הממשלה לפי סעיף 40(א) לחוק-יסוד הממשלה לקבינט.

בהנחיה 1.1400 של היועץ המשפטי לממשלה בעניין "רציפות הממשלה" (להלן – הנחיית היועץ) צוין כי פעולה משפטית שעשתה ממשלה קודמת אינה מתבטלת עם כינונה של ממשלה חדשה, שכן הפעולה היא פעולת "ממשלה", וזו אחת ובלתי משתנה. בהמשך לכך, הובהר בהנחיית היועץ כי אם אצלה הממשלה מסמכויותיה, אין בשינוי האישי בהרכב הממשלה כדי להשפיע על אצילה זו. לפיכך, אצילת סמכות הממשלה לקבינט בהתאם להחלטת ממשלה 3840 עודנה בתוקף, אף לאחר כינונה של הממשלה החדשה, וסמכות הקבינט בעניין זה – כפי שמוצע לקבוע בהצעת ההחלטה, לא טעונה קבלת החלטת ממשלה חדשה בעניין אצילת הסמכות.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

לא רלוונטי.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

שלומית בנ-ציון, ע"ד

היועצת המשפטית